

I

(Zakonodajni akti)

UREDBE

UREDBA (EU) 2021/1529 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 15. septembra 2021

o vzpostavitvi instrumenta za predpristopno pomoč (IPA III)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 212(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,ob upoštevanju mnenja Odbora regij ⁽²⁾,v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba (EU) št. 231/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾ je prenehala veljati 31. decembra 2020. Da bi se ohranila učinkovitost zunanjega delovanja Unije, bi bilo treba ohraniti okvir za načrtovanje in zagotavljanje zunanje pomoči za obdobje med 2021 in 2027.
- (2) Cilj instrumenta za predpristopno pomoč je pripraviti upravičenke na prihodnje članstvo v Uniji in jih podpreti v pristopnem procesu. Zato je nujno imeti namenski instrument za predpristopno pomoč za upravičenke s seznama iz Priloge I za obdobje med 2021 in 2027 (IPA III) v podporo širitvi, pri čemer je treba zagotoviti, da so njegovi cilji in delovanje skladni s splošnimi cilji zunanjega delovanja Unije iz člena 21 Pogodbe o Evropski uniji (PEU), vključno s spoštovanjem temeljnih pravic in načel ter varstvom in spodbujanjem človekovih pravic, demokracije in pravne države, in jih dopolnjujejo. Ta instrument bi moral dopolnjevati tudi Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa (NDICI), vzpostavljen na podlagi Uredbe (EU) 2021/947 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ UL C 110, 22.3.2019, str. 156.

⁽²⁾ UL C 86, 7.3.2019, str. 295.

⁽³⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 27. marca 2019 (UL C 108, 26.3.2021, str. 409) in stališče Sveta v prvi obravnavi z dne 7. septembra 2021 (še ni objavljeno v Uradnem listu). Stališče Evropskega parlamenta z dne 15. septembra 2021 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

⁽⁴⁾ Uredba (EU) št. 231/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2014 o vzpostavitvi instrumenta za predpristopno pomoč (IPA II) (UL L 77, 15.3.2014, str. 11).

⁽⁵⁾ Uredba (EU) 2021/947 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. junija 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa, spremembi in razveljavitvi Sklepa št. 466/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2017/1601 in Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 480/2009 (UL L 209, 14.6.2021, str. 1).

- (3) Člen 49 PEU določa, da lahko za članstvo v Uniji zaprosi vsaka evropska država, ki spoštuje vrednote spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin, ter si prizadeva za spodbujanje teh vrednot. Te vrednote so skupne državam članicam v družbi, ki jo označujejo pluralizem, nediskriminacija, strpnost, pravičnost, solidarnost ter enakost med ženskami in moškimi.
- (4) Evropska država, ki je zaprosila za pristop k Uniji, lahko postane članica Unije šele, ko je potrjeno, da izpolnjuje vsa merila za pristop, ki jih je junija 1993 določil Evropski svet v Københavnu (v nadaljnjem besedilu: københavnska merila), ter pod pogojem, da je Unija novo članico zmožna vključiti. Københavnska merila se nanašajo na stabilnost institucij, ki zagotavljajo demokracijo, pravno državo, človekove pravice ter spoštovanje in zaščito manjšin, na obstoj delujočega tržnega gospodarstva in sposobnost obvladovanja pritiskov konkurence in tržnih sil v Uniji ter na zmožnost prevzema ne le pravic, ampak tudi obveznosti iz Pogodb, vključno z zavezanostjo ciljem politične, ekonomske in monetarne unije.
- (5) Širitvena politika Unije je strateška naložba v mir, varnost, stabilnost in blaginjo v Evropi ter izboljšuje položaj Unije pri odzivanju na svetovne izzive. Zagotavlja tudi večje gospodarske in trgovinske priložnosti v obojestransko korist Unije in prosilk, hkrati pa zagotavlja postopno preobrazbo upravičenk. Možnost članstva v Uniji ima močan preobrazbeni učinek, ki vključuje pozitivne demokratične, politične, gospodarske in družbene spremembe.
- (6) Širitveni proces temelji na uveljavljenih merilih ter poštenih in strogih pogojih. Vsaka upravičenka je ocenjena glede na lastne dosežke. Cilj ocenjevanja doseženega napredka in ugotavljanja pomanjkljivosti je upravičenkam s seznama iz Priloge I zagotoviti spodbude in smernice za nadaljnje prizadevanje pri sprejemanju potrebnih daljnosežnih reform. Da bi se možnost širitve uresničila, je še naprej bistvena trdna zavezanost temu, da se najprej obravnavajo temeljne prvine. Pristop, v skladu s katerim se najprej obravnavajo temeljne prvine, povezuje pravno državo in temeljne pravice z dvema drugima ključnima področjema v pristopnem procesu: z ekonomskim upravljanjem (okrepljen poudarek na gospodarskem razvoju in večji konkurenčnosti) ter s krepitvijo demokratičnih institucij in reformo javne uprave. Vsaka od navedenih treh temeljnih prvin je odločilnega pomena za procese reform v upravičenkah s seznama iz Priloge I ter obravnava ključne pomisleke prebivalcev. Napredek v pristopnem procesu je odvisen od tega, kako posamezna prosilka spoštuje vrednote Unije, in od njene zmožnosti, da sprejme in izvede potrebne reforme za uskladitev svojih političnih, institucionalnih, pravnih, upravnih in gospodarskih sistemov s pravili, standardi, politikami in praksami v Uniji.
- (7) Dobri sosedski odnosi in regionalno sodelovanje sta temeljna elementa procesa širitve ter sta ključna za varnost in stabilnost Unije kot celote. Pomembno je tudi dokončno, vključujoče in zavezujoče reševanje dvostranskih sporov.
- (8) Sprejemanje temeljnih evropskih vrednot in zavezanost tem vrednotam je izbira, ki je nujna za vse partnerice, ki želijo postati članice Unije. V skladu s tem bi morale partnerice prevzeti odgovornost in se v celoti zavezati evropskim vrednotam, hkrati pa tudi ohranяти svetovni red, ki temelji na pravilih in vrednotah, ter si odločno prizadevati za potrebne reforme v interesu svojih prebivalcev. To vključuje postopno usklajevanje s skupno zunanjo in varnostno politiko Unije, zlasti kar zadeva vprašanja, pri katerih so v igri pomembni skupni interesi, na primer omejevalni ukrepi ter obravnavanje dezinformacij in drugih hibridnih groženj.
- (9) Komisija je v sporočilu z dne 6. februarja 2018 z naslovom „Verodostojna širitvena perspektiva in okrepljeno sodelovanje EU z Zahodnim Balkanom“ poudarila veliko in na uspešnosti temelječo možnost članstva v Uniji za države Zahodnega Balkana. Komisija je 5. februarja 2020 v sporočilu z naslovom „Krepitev pristopnega procesa – verodostojna perspektiva EU za Zahodni Balkan“, ki ga je odobril Svet, predstavila revidirano metodologijo za pristopni proces. Komisija je predstavila tudi gospodarski in naložbeni načrt za Zahodni Balkan za dolgoročnejše okrevanje po krizi zaradi COVID-19.
- (10) Unija in njene države članice so v Izjavi iz Sofije z dne 17. maja 2018 in Zagrebški izjavi z dne 6. maja 2020 ponovno potrdile svojo nedvoumno podporo evropski perspektivi Zahodnega Balkana ter prizadevanja na vseh ravneh za podporo politični, gospodarski in družbeni preobrazbi v tej regiji. Unija in njene države članice so v Zagrebški izjavi ponovno izrazile trdno solidarnost s partnericami z Zahodnega Balkana, zlasti v kontekstu krize zaradi COVID-19.

- (11) Evropski svet je Republikli Albaniji, Islandiji, Črni gori, Republikli Severni Makedoniji, Republikli Srbiji in Republikli Turčiji podelil status države kandidatke. Potrdil je evropsko perspektivo Zahodnega Balkana na podlagi stabilizacijsko-pridružitvenega procesa, ki ostaja skupni okvir za odnose z Zahodnim Balkanom. Brez poseganja v stališča o statusu ali katero koli prihodnjo odločitev, ki jo bo sprejel Evropski svet ali Svet, se lahko tiste upravičenke, za katere velja taka evropska perspektiva in ki nimajo podeljenega statusa države kandidatke, štejejo za potencialne kandidatke le za namene te uredbe. Marca 2015 je vlada Islandije zaprosila Unijo, naj Islandije ne obravnava več kot državo kandidatko, čeprav prošnje za članstvo Islandije uradno ni umaknila.
- (12) Pomoč bi bilo treba zagotoviti tudi v skladu s sporazumi, ki jih je Unija sklenila z upravičenkami s seznama iz Priloge I. Pomoč na podlagi te uredbe bi morala biti usmerjena zlasti v pomoč upravičenkam s seznama iz Priloge I pri krepitvi demokratičnih institucij in pravne države, reformah sodstva in javne uprave, spoštovanju temeljnih pravic, tudi temeljnih pravic pripadnikov manjšin, ter spodbujanju enakosti spolov, strpnosti, socialnega vključevanja in nediskriminacije, vključno v zvezi z osebami v ranljivem položaju, otroci ali invalidi. Pomoč bi morala podpirati tudi razvoj socialnega tržnega gospodarstva v skladu s ključnimi načeli in pravicami, opredeljenimi v evropskem stebru socialnih pravic, svečano razglašenem in podpisanem dne 17. novembra 2017 s strani Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije⁽⁶⁾. S pomočjo se ne bi smeli podpirati ukrepi, ki prispevajo h kakršni koli obliki segregacije ali socialne izključenosti.
- (13) Dobri sosedski odnosi in regionalno sodelovanje so bistveni elementi širitvenega procesa, zato bi morala pomoč še naprej podpirati tudi prizadevanja upravičenk iz Priloge I za spodbujanje regionalnega, makroregionalnega in čezmejnega sodelovanja ter teritorialnega razvoja, med drugim z izvajanjem makroregionalnih strategij Unije. Ti programi bi morali poleg tega prispevati k veliki vidnosti pomoči v Uniji in v upravičenkah s seznama iz Priloge I. Pomoč na podlagi te uredbe bi morala okrepiti tudi gospodarski in socialni razvoj upravičenk ter gospodarsko upravljanje, spodbuditi gospodarsko povezovanje z enotnim trgom Unije, vključno s carinskim sodelovanjem, spodbuditi odprto in pravično trgovino, ki podpira program pametne, trajnostne in vključujoče rasti, tudi z izvajanjem politike za regionalni razvoj in kohezijske politike, kmetijske politike in politike za razvoj podeželja ter socialne politike in politike zaposlovanja, vključno z mobilnostjo delovne sile, z razvojem digitalnega gospodarstva in družbe ter s spodbujanjem raziskav in inovacij, tudi v okviru vodilne pobude Digitalna agenda za Zahodni Balkan iz leta 2018.
- (14) Ukrepi v okviru IPA III bi morali podpirati spravo, vzpostavljanje miru in preprečevanje konfliktov, in sicer s prizadevanji za mediacijo, ukrepi za krepitev zaupanja in procesi za spodbujanje pravice, iskanja resnice, odškodnin in jamstev za neponavljanje kršitev.
- (15) Pomoč na podlagi te uredbe bi bilo treba uporabiti tudi za krepitev zdravstvene varnosti in pripravljenosti na izredne razmere na področju javnega zdravja ter za obvladovanje – v dopolnjevanju z drugimi instrumenti Unije – velikega gospodarskega šoka, ki ga je povzročil izbruh COVID-19, in za ublažitev njegovih hudih socialno-ekonomskih učinkov z mobilizacijo virov za pospešitev gospodarskega okrevanja regije.
- (16) Posebno pozornost bi bilo treba nameniti ustvarjanju dodatnih priložnosti za mlade, tudi mlade zaposlene, hkrati pa zagotoviti, da takšne priložnosti prispevajo k družbeno-gospodarskemu razvoju upravičenk s seznama iz Priloge I. Cilj pomoči na podlagi te uredbe bi moralo biti tudi reševanje problema bega možganov.
- (17) Upravičenke s seznama iz Priloge I in tudi Unija bi morale jasno sporočati, kako si Unija prek financiranja v okviru IPA III prizadeva, da bi podprla napredek pri izvajanju reform v zadevnih upravičenkah. V zvezi s tem bi morala Unija okrepiti prizadevanja na področju komuniciranja in kampanj, da bi zagotovila vidnost financiranja v okviru IPA III.
- (18) Unija bi morala na podlagi izkušenj svojih držav članic podpirati upravičenke s seznama iz Priloge I pri njihovi tranziciji z namenom pristopa. Takšno sodelovanje bi moralo biti usmerjeno zlasti na izmenjavo izkušenj, ki so jih države članice pridobile v svojem lastnem procesu reform.

⁽⁶⁾ UL C 428, 13.12.2017, str. 10.

- (19) Krepitev pravne države, vključno z neodvisnim sodstvom, bojem proti korupciji, pranju denarja in organiziranemu kriminalu, ter preglednost, dobro upravljanje na vseh ravneh in reforma javne uprave, tudi na področju javnih naročil, konkurence in državne pomoči, ostajajo ključni izzivi in so bistvenega pomena za približevanje upravičenk Uniji in njihovo pripravljenost na prevzem vseh obveznosti članstva Unije. Glede na dolgoročnejšo naravo reform, ki se izvajajo na teh področjih, in potrebo po doslednem doseganju rezultatov bi se bilo treba s finančno pomočjo na podlagi te uredbe čim prej odzvati na ta vprašanja.
- (20) Komisija bi morala v skladu z načelom participativne demokracije v vsaki od upravičenk s seznama iz Priloge I spodbujati krepitev parlamentarnih zmogljivosti, izvajanje parlamentarnega nadzora, demokratične postopke in pravično zastopništvo.
- (21) Močnejše strateško in operativno sodelovanje med Unijo in upravičenkami s seznama iz Priloge I na področju varnosti je ključnega pomena za učinkovito in uspešno obravnavanje varnostnih in terorističnih groženj ter groženj organiziranega kriminala.
- (22) Mednarodno in regionalno sodelovanje na področju migracij, vključno z nadaljnjo krepitvijo zmogljivosti za upravljanje meja in migracij, zagotavljanjem dostopa do mednarodne zaščite, izmenjevanjem relevantnih informacij, krepitvijo nadzora meje in prizadevanj za obvladovanje nedovoljenih migracij, obravnavanjem prisilnega razseljevanja ter bojem proti trgovini z ljudmi in tihotapljenju ljudi, je pomemben vidik sodelovanja med Unijo in upravičenkami s seznama iz Priloge I.
- (23) Izboljšati bi bilo treba komunikacijske zmogljivosti upravičenk s seznama iz Priloge I, da bi se zagotovila javna podpora in razumevanje vrednot Unije ter koristi in obveznosti, ki jih prinaša morebitno članstvo v Uniji, hkrati pa se spopade z dezinformacijami.
- (24) Potrebno bi bilo, da Unija prevzame vodilno vlogo v prehodu na zdrav planet in bolj povezan svet. Evropski zeleni dogovor iz Sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 zagotavlja obnovljeno zavezo in nov strateški okvir za doseg tega globalnega cilja. Unija bi morala uporabiti svoj vpliv, strokovno znanje in finančno pomoč, da bi upravičenke s seznama iz Priloge I spodbudila, da se ji pridružijo na poti k trajnosti. Ta uredba bi morala zato spodbujati zeleno agendo s krepitvijo varstva okolja, prispevanjem k blažitvi podnebnih sprememb in povečanju odpornosti nanje ter pospeševanjem prehoda na nizkoogljično gospodarstvo.
- (25) Upravičenke s seznama iz Priloge I morajo biti bolje pripravljene, da se odzovejo na svetovne izzive, kot so trajnostni razvoj in podnebne spremembe, ter se uskladiti s prizadevanji Unije za obravnavanje teh vprašanj. Ker se je treba proti podnebnim spremembam boriti skladno z zavezami, ki jih je Unija prevzela v zvezi z izvajanjem Pariškega sporazuma, sprejetega na podlagi Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (⁷), in uresničevanjem ciljev Združenih narodov za trajnostni razvoj, bi moral IPA III prispevati k širšemu upoštevanju podnebnih ukrepov v politikah Unije in k doseganju skupnega cilja, da se 30 % proračunskih odhodkov Unije nameni podnebnim ciljem, in ambiciji, da se v letu 2024 odhodkom na področju biotske raznovrstnosti nameni 7,5 % proračuna, v letih 2026 in 2027 pa 10 %, pri čemer je treba upoštevati obstoječa prekrivanja med podnebnimi cilji in cilji na področju biotske raznovrstnosti. Pričakuje se, da bo z ukrepi v okviru IPA III 18 % skupnih finančnih sredstev IPA III namenjenih podnebnim ciljem, pri čemer naj bi se ta odstotek do leta 2027 povečal na 20 %. Ustrezni ukrepi bodo opredeljeni med pripravo in izvajanjem IPA III, skupni prispevek iz IPA III pa bi moral biti predmet ustreznih postopkov ocenjevanja in pregleda.
- (26) Ukrepi v okviru IPA III bi morali podpirati izvajanje agende Združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030, sprejete septembra 2015, kot univerzalne agende, h kateri so Unija in njene države članice v celoti zavezane in ki so jo potrdile vse upravičenke s seznama iz Priloge I. Da bi se dosegli ti cilji, bi morali ukrepi v okviru IPA III poleg ukrepov, pri katerih je podnebje eden od glavnih ciljev, po možnosti vključevati cilje okoljske trajnosti in podnebnih sprememb v vse sektorje, s posebnim poudarkom na varstvu okolja in boju proti čezmejnemu onesnaževanju, ter spodbujati zeleno rast v okviru nacionalnih in lokalnih strategij, vključno s podpiranjem trajnostnih meril pri javnih naročilih. Ukrepi v okviru IPA III bi morali biti skladni z načelom, da se ne povzroča škode, in bi morali biti čim bolj skladni s taksonomijo Unije, zlasti za zagotovitev trajnostnosti naložb na Zahodnem Balkanu in v Turčiji.

(⁷) UL L 282, 19.10.2016, str. 4.

- (27) Pri izvajanju te uredbe bi bilo treba slediti načeloma enakosti spolov ter opolnomočenja žensk in deklic ter si prizadevati za varstvo in promoviranje pravic žensk in deklic v skladu z akcijskimi načrti EU za enakost spolov ter ustreznimi sklepi Sveta in mednarodnimi konvencijami, tudi sklepi Sveta o ženskah, miru in varnosti z dne 10. decembra 2018. Krepitev enakosti spolov in opolnomočenja žensk in deklic v zunanjem delovanju Unije ter povečanje prizadevanj za doseganje minimalnih standardov uspešnosti, opredeljenih v akcijskih načrtih EU za enakost spolov, bi morala voditi v spolno občutljiv in transformativen pristop v okviru sodelovanja med Unijo in upravičenkami s seznama iz Priloge I. Enakost spolov bi bilo treba upoštevati in ji nameniti osrednje mesto v celotnem izvajanju te uredbe.
- (28) Ta uredba za celotno obdobje trajanja IPA III določa finančna sredstva, ki v letnem proračunskem postopku za Evropski parlament in Svet pomenijo prednostni referenčni znesek v smislu točke 18 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 16. decembra 2020 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za njihovo uvedbo ⁽⁸⁾.
- (29) Komisija in države članice bi morale zagotoviti skladnost, usklajenost, doslednost in dopolnjevanje svoje pomoči, zlasti z rednimi posvetovanji in pogostimi izmenjavami informacij v različnih fazah cikla zagotavljanja pomoči, tudi na lokalni ravni. Sprejeti bi bilo treba tudi potrebne ukrepe za izboljšanje usklajevanja in dopolnjevanja z drugimi donatorji, tudi prek rednih posvetovanj. Komisija bi morala zagotoviti, da se z ustreznimi deležniki iz upravičenk s seznama iz Priloge I, vključno z organizacijami civilne družbe ter lokalnimi oziroma regionalnimi organi, opravijo ustrezna posvetovanja in da so jim pravočasno na voljo relevantne informacije, kar jim omogoča dejavno vlogo pri oblikovanju in izvajanju programov ter povezanih postopkih njihovega spremljanja. Civilna družba bi morala imeti večjo vlogo v programih, ki se izvajajo prek vladnih organov, pa tudi kot neposredna prejemnica pomoči Unije. Pomoč Unije bi morala podpirati tudi zagovornike človekovih pravic.
- (30) Prednostne naloge ukrepov za doseganje ciljev na ustreznih področjih politike, podprtih na podlagi te uredbe, bi bilo treba določiti v programskem okviru, ki ga vzpostavi Komisija za trajanje večletnega finančnega okvira Unije za obdobje 2021–2027 (v nadaljnjem besedilu: programski okvir IPA). Programski okvir IPA bi bilo treba vzpostaviti v partnerstvu z upravičenkami s seznama iz Priloge I v skladu s splošnim okvirom politike in načeli, pa tudi splošnimi in specifičnimi cilji, določenimi v tej uredbi, in bi moral ustrezno upoštevati zadevne nacionalne strategije. V programskem okviru IPA bi bilo treba opredeliti področja, na katerih se bo zagotavljala pomoč, z okvirno dodelitvijo sredstev po posameznih področjih podpore, vključno z oceno odhodkov, povezanih s podnebjem.
- (31) V skupnem interesu Unije in upravičenk s seznama iz Priloge I je, da se okrepijo prizadevanja teh upravičenk za reformo njihovih političnih, pravnih in gospodarskih sistemov z namenom, da postanejo članice Unije. Pomoč bi morala temeljiti na pristopu, ki temelji na uspešnosti, in na načelu pravičnega deleža, da bi se zagotovil napredek v vseh upravičenkah s seznama iz Priloge I. Pomoč bi morala biti ciljno usmerjena in prilagojena specifičnim razmeram, pri čemer se upoštevajo vsa dodatna prizadevanja, potrebna za uresničitev ciljev te uredbe. Potrebe in zmogljivosti upravičenk s seznama iz Priloge I bi se morale v skladu z načelom pravičnega deleža upoštevati tudi zato, da raven pomoči ne bi bila nesorazmerno nizka v primerjavi z drugimi upravičenkami. Obseg in intenzivnost pomoči na podlagi te uredbe bi morala biti odvisna od uspešnosti upravičenk s seznama iz Priloge I, zlasti njihove zavezanosti reformam in napredka pri njihovem izvajanju, zlasti na področju pravne države in temeljnih pravic, demokratičnih institucij in reforme javne uprave, gospodarskega razvoja in konkurenčnosti.
- (32) Če je iz zadevnih kazalnikov razvidno, da upravičenka s seznama iz Priloge I bistveno nazaduje ali da nikakor ne dosega napredka na področjih, ki jih zajema pristop, da se najprej obravnavajo temeljne prvine, bi bilo treba ustrezno spremeniti obseg in intenzivnost pomoči, pri čemer to ne bi smelo vplivati na pooblastila Sveta, da na podlagi odločitve o prekinitvi ali omejitvi – delni ali popolni – gospodarskih in finančnih odnosov z eno ali več tretjimi državami v skladu s členom 215 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) sprejme omejevalne ukrepe, in brez poseganja v pooblastilo Komisije, da v skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta

⁽⁸⁾ UL L 433 I, 22.12.2020, str. 28.

in Sveta ⁽⁹⁾ (v nadaljnjem besedilu: finančna uredba) začasno ustavi plačila ali izvajanje sporazumov o financiranju. Ustrezno bi bilo treba upoštevati, kako upravičenke spoštujejo načela Ustanovne listine Združenih narodov in mednarodnega prava.

- (33) Komisija bi morala vsako leto oceniti izvajanje programskega okvira IPA in opisati, kako sta bila uveljavljena pristop, ki temelji na uspešnosti, ter pristop pravičnega deleža. Ta ocena bi morala vključevati tudi stanje glede ravni financiranja za posamezen cilj in za posamezno upravičenko s seznama iz Priloge I. Obenem bi morala odboru, ustanovljenem s to uredbo, omogočiti, da ima ustrezne informacije, da pomaga Komisiji.
- (34) Komisija bi morala poskrbeti, da so vzpostavljeni jasni mehanizmi spremljanja in ocenjevanja, da se zagotovi dejansko prevzemanje odgovornosti in preglednost pri izvrševanju proračuna Unije ter učinkovito ocenjevanje napredka pri uresničevanju ciljev te uredbe. Kadar koli je to mogoče in ustrezno, bi bilo treba rezultate ukrepov Unije spremljati in ocenjevati na podlagi vnaprej določenih, preglednih, za posamezno državo prilagojenih in merljivih kazalnikov, prilagojenih posebnostim in ciljem IPA III.
- (35) Prehod od neposrednega upravljanja predpristopnih sredstev s strani Komisije k posrednemu upravljanju s strani upravičenk bi moral potekati postopno in skladno z ustreznimi zmogljivostmi teh upravičenk, ob upoštevanju načel dobrega upravljanja. Komisija bi morala sprejeti ustrezne nadzorne ukrepe, s katerimi se zagotovi zaščita finančnih interesov Unije, in bi morala imeti možnost, da po potrebi ta prehod zaustavi in obrne. Pri zagotavljanju pomoči bi bilo treba še naprej uporabljati strukture in instrumente, ki so se izkazali kot koristni v predpristopnem procesu.
- (36) Unija bi si morala prizadevati za najučinkovitejšo možno uporabo razpoložljivih virov in s tem za optimizacijo učinka svojega zunanjega delovanja. To bi bilo treba doseči z usklajenostjo, doslednostjo in dopolnjevanjem z instrumenti Unije za zunanje financiranje ter prek ustvarjanja sinergij z drugimi politikami in programi Unije, kot so Obzorje Evropa – okvirni program za raziskave in inovacije, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/695 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁰⁾, Erasmus+, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/817 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹¹⁾, program Ustvarjalna Evropa, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/818 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹²⁾, evropski zeleni dogovor, Sklad za pravični prehod, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹³⁾, in Instrument za povezovanje Evrope, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/1153 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁴⁾, po potrebi vključno z usklajenostjo in dopolnjevanjem z makrofinančno pomočjo.
- (37) Da bi se v največji možni meri povečal učinek kombiniranega posredovanja za doseganje skupnega cilja, bi morale biti v okviru IPA III mogoče prispevati k ukrepom v okviru drugih programov, kolikor prispevki ne krijejo istih stroškov.
- (38) Sredstva Unije v okviru IPA III bi bilo treba uporabiti za financiranje ukrepov v okviru mednarodne razsežnosti Erasmus+, ki bi se morali izvajati v skladu z Uredbo (EU) 2021/817.

⁽⁹⁾ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L 193, 30.7.2018, str. 1).

⁽¹⁰⁾ Uredba (EU) 2021/695 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje rezultatov ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1290/2013 in (EU) št. 1291/2013 (UL L 170, 12.5.2021, str. 1).

⁽¹¹⁾ Uredba (EU) 2021/817 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi programa Erasmus+, programa Unije za izobraževanje in usposabljanje, mladino ter šport, ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1288/2013 (UL L 189, 28.5.2021, str. 1).

⁽¹²⁾ Uredba (EU) 2021/818 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi programa Ustvarjalna Evropa (2021–2027) in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1295/2013 (UL L 189, 28.5.2021, str. 34).

⁽¹³⁾ Uredba (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Sklada za pravični prehod (UL L 231, 30.6.2021, str. 1).

⁽¹⁴⁾ Uredba (EU) 2021/1153 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za povezovanje Evrope ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1316/2013 in (EU) št. 283/2014 (UL L 249, 14.7.2021, str. 38).

- (39) Za to uredbo se uporabljajo horizontalna finančna pravila, ki sta jih Evropski parlament in Svet sprejela na podlagi člena 322 PDEU. Ta pravila so navedena v finančni uredbi in zlasti določajo postopek za pripravo proračuna in njegovo izvrševanje prek nepovratnih sredstev, nagrad, javnih naročil in posrednega izvrševanja, ter urejajo nadzor odgovornosti finančnih udeležencev. Pravila, sprejeta na podlagi člena 322 PDEU, zajemajo tudi splošni režim pogojenosti za zaščito proračuna Unije.
- (40) Ker je spoštovanje demokracije, človekovih pravic in pravne države bistveno za dobro finančno poslovanje in učinkovito financiranje Unije, kot je navedeno v finančni uredbi, bi se v primeru poslabšanja stanja demokracije, človekovih pravic ali pravne države v upravičenki s seznama iz Priloge I pomoč lahko začasno ustavila.
- (41) Vrste financiranja in metode izvajanja na podlagi te uredbe bi morale biti izbrane glede na to, ali je z njimi mogoče uresničiti specifične cilje ukrepov in doseči rezultate, pri čemer bi se upoštevali zlasti stroški kontrol, upravno breme in pričakovano tveganje neskladnosti. Pri tem bi bilo treba razmisliti o uporabi pavšalnih zneskov, pavšalnih stopenj in stroškov na enoto ter o financiranju, ki ni povezano s stroški, kot je navedeno v členu 125(1) finančne uredbe.
- (42) Unija bi morala za izvajanje svojega zunanjega delovanja še naprej uporabljati skupna pravila. Pravila in postopki za izvajanje instrumentov Unije za financiranje zunanjega delovanja so določena v Uredbi (EU) 2021/947. Določiti bi bilo treba še dodatne podrobne določbe za obravnavanje specifičnih razmer, zlasti na področjih politik za čezmejno sodelovanje, kmetijstvo in razvoj podeželja.
- (43) Zunanji ukrepi se pogosto izvajajo v izredno nestabilnem okolju, ki zahteva nenehno in hitro prilagajanje spreminjajočim se potrebam partnerjev Unije in globalnim izzivom, kot so človekove pravice, demokracija in dobro upravljanje, varnost in stabilnost, podnebne spremembe in okolje ter nedovoljene migracije in prisilno razseljevanje in temeljni vzroki zanje. Združevanje načela predvidljivosti s potrebo po hitrem odzivanju na nove potrebe posledično pomeni, da je treba prilagoditi finančno izvajanje programov. Da bi se povečala sposobnost Unije za odzivanje na nepredvidene potrebe ob hkratnem spoštovanju načela, da se proračun Unije določa vsako leto, bi morala ta uredba ohraniti prožnost, ki jo finančna uredba že dovoljuje za druge politike, in sicer za prenose in ponovno dodeljevanje dodeljenih sredstev ob upoštevanju ciljev iz te uredbe. S tem bi se zagotovila učinkovita poraba sredstev Unije, tako za državljane Unije kot tudi za upravičenke s seznama iz Priloge I, in da bi se s tem kar najbolj povečala sredstva Unije, ki so na voljo za posredovanja v okviru zunanjega delovanja Unije.
- (44) Novi Evropski sklad za trajnostni razvoj plus (EFSD+), vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/947, ki nadgrajuje svojega predhodnika, bi moral pomeniti celovit finančni sveženj, ki zagotavlja zmogljivost financiranja v obliki nepovratnih sredstev, proračunskih jamstev in drugih finančnih instrumentov po vsem svetu, tudi upravičenkam s seznama iz Priloge I. Upravljanje operacij EFSD+, ki pokrivajo Zahodni Balkan in se izvajajo na podlagi te uredbe, bi moral zagotavljati naložbeni okvir za Zahodni Balkan. Usmerjevalni odbor naložbenega okvira za Zahodni Balkan trenutno vključuje upravičenke z Zahodnega Balkana iz Priloge I, ki prispevajo v Evropski skupni sklad za Zahodni Balkan, ustrezne finančne institucije in ustrezne regionalne organizacije, kot je ustrezno. Posebni strateški odbor za operacije EFSD+, ki pokrivajo Zahodni Balkan, bi moral biti še naprej enako vključujoč.
- (45) Jamstvo za zunanje delovanje, vzpostavljeno z Uredbo (EU) 2021/947, podpira operacije EFSD+, IPA III pa bi moral prispevati k potrebam po oblikovanju rezervacij v zvezi z operacijami v korist upravičenk s seznama iz Priloge I, vključno z oblikovanjem rezervacij in obveznostmi, ki izhajajo iz posojil v obliki makrofinančne pomoči.
- (46) Pomembno je zagotoviti, da se programi čezmejnega sodelovanja izvajajo skladno z okvirom, opredeljenim v programih za zunanje delovanje, ter Uredbi (EU) 2021/1059 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁵⁾. V tej uredbi bi bilo treba določiti posebne določbe o sofinanciranju.

⁽¹⁵⁾ Uredba (EU) 2021/1059 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o posebnih določbah za cilj „evropsko teritorialno sodelovanje“ (Interreg), ki ga podpirajo Evropski sklad za regionalni razvoj in instrumenti zunanjega financiranja (UL L 231, 30.6.2021, str. 94).

- (47) Letni ali večletni akcijski načrti ter ukrepi iz te uredbe so programi dela na podlagi finančne uredbe. Letne ali večletne akcijske načrte sestavljajo sklopi ukrepov, ki so združeni v posamezen dokument.
- (48) V skladu s finančno uredbo, Uredbo (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁶⁾ ter uredbami Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 ⁽¹⁷⁾, (Euratom, ES) št. 2185/96 ⁽¹⁸⁾ in (EU) 2017/1939 ⁽¹⁹⁾ se finančni interesi Unije zaščitijo s sorazmernimi ukrepi, ki vključujejo ukrepe za preprečevanje, odkrivanje, odpravljanje in preiskovanje nepravilnosti, tudi goljufij, z izterjavo izgubljenih, neupravičeno izplačanih ali nepravilno porabljenih sredstev ter po potrebi z naložitvijo upravnih sankcij. Zlasti je v skladu z uredbama (Euratom, ES) št. 2185/96 in (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) pooblaščen, da izvaja upravne preiskave, vključno s pregledi in inšpekcijami na kraju samem, da bi ugotovil, ali je prišlo do goljufije, korupcije ali kakršnih koli drugih nezakonitih ravnanj, ki škodijo finančnim interesom Unije. Evropsko javno tožilstvo (EJT) je v skladu z Uredbo (EU) 2017/1939 pooblaščen za preiskovanje in pregon kaznivih dejanj, ki škodijo finančnim interesom Unije, kot je določeno v Direktivi (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁰⁾. V skladu s finančno uredbo mora vsaka oseba ali subjekt, ki prejema sredstva Unije, v celoti sodelovati pri zaščiti finančnih interesov Unije, Komisiji, OLAF, Računskemu sodišču in, za tiste države članice, ki so vključene v okrepljeno sodelovanje na podlagi Uredbe (EU) 2017/1939, EJT podeliti potrebne pravice in dostop ter zagotoviti, da vse tretje strani, ki so vključene v izvrševanje sredstev Unije, podelijo enakovredne pravice. Tudi upravičenke s seznama iz Priloge I bi morale o nepravilnostih, vključno z goljufijami, ki so bile predmet prve upravne ali sodne ugotovitve, nemudoma poročati Komisiji in jo obveščati o poteku upravnih in pravnih postopkov. Da bi bilo to poročanje usklajeno z dobrimi praksami v državah članicah, bi morale potekati z elektronskimi sredstvi, z uporabo sistema za upravljanje nepravilnosti, ki ga je vzpostavila Komisija.
- (49) Pomoč na podlagi te uredbe bi bilo treba izvajati pregledno, odgovorno in nepolitično. Komisija bi morala to pozorno spremljati, tudi na lokalni ravni.
- (50) Komuniciranje spodbuja demokratično razpravo, krepi institucionalni nadzor in skrben pregled nad financiranjem Unije ter prispeva k večji verodostojnosti Unije. Unija in upravičenke do njenih sredstev bi morale izboljšati prepoznavnost njenega delovanja in bi morale ustrezno komunicirati o dodani vrednosti njene podpore. V zvezi s tem bi morali sporazumi, sklenjeni s prejemnicami sredstev Unije, v skladu s finančno uredbo vsebovati obveznosti, ki zagotavljajo ustrezno prepoznavnost, Komisija pa bi morala ob neizpolnjevanju teh obveznosti ustrezno in pravočasno ukrepati.
- (51) Da bi se upoštevale vse spremembe v okviru politike širitve ali bistven razvoj v upravičenkah s seznama iz Priloge I, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 PDEU sprejme akte za spremembo in posodobitev tematskih prednostnih nalog pri zagotavljanju pomoči iz prilog II in III ter sprejme delegirani akt za dopolnitev te uredbe, ki določa nekatere specifične cilje in tematske prednostne naloge pomoči. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje ⁽²¹⁾. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.

⁽¹⁶⁾ Uredba (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. septembra 2013 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe Sveta (Euratom) št. 1074/1999 (UL L 248, 18.9.2013, str. 1).

⁽¹⁷⁾ Uredba Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti (UL L 312, 23.12.1995, str. 1).

⁽¹⁸⁾ Uredba Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi (UL L 292, 15.11.1996, str. 2).

⁽¹⁹⁾ Uredba Sveta (EU) 2017/1939 z dne 12. oktobra 2017 o izvajanju okrepljenega sodelovanja v zvezi z ustanovitvijo Evropskega javnega tožilstva (EJT) (UL L 283, 31.10.2017, str. 1).

⁽²⁰⁾ Direktiva (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2017 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava (UL L 198, 28.7.2017, str. 29).

⁽²¹⁾ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

- (52) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe, zlasti glede posebnih pogojev in struktur za posredno upravljanje z upravičenkami s seznama iz Priloge I in glede izvajanja pomoči za razvoj podeželja, bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²²⁾. Pri vzpostavljanju enotnih pogojev za izvajanje te uredbe bi bilo treba upoštevati izkušnje, pridobljene z upravljanjem in izvajanjem dosedanje predpristopne pomoči. Te enotne pogoje bi bilo treba na podlagi novih okoliščin po potrebi spremeniti.
- (53) Odbor, ustanovljen na podlagi te uredbe, bi moral biti pristojen tudi za pravne akte ter zaveze iz Uredbe Sveta (ES) št. 1085/2006 ⁽²³⁾ in Uredbe (EU) št. 231/2014 ter za izvajanje člena 3 Uredbe Sveta (ES) št. 389/2006 ⁽²⁴⁾.
- (54) Ker ciljev te uredbe države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega in učinkov lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 PEU. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.
- (55) Da bi se zagotovila kontinuiteta pri nudenju podpore na zadevnem področju politike in omogočilo izvajanje od začetka večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027, bi morala ta uredba nujno začeti veljati čim prej in bi se morala uporabljati z retroaktivnim učinkom od 1. januarja 2021 –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

Splošne določbe

Člen 1

Predmet urejanja

S to uredbo se vzpostavlja instrument za predpristopno pomoč (IPA III) za obdobje večletnega finančnega okvira 2021–2027.

V njej so določeni cilji IPA III, proračun za obdobje 2021–2027, oblike pomoči Unije in pravila za zagotavljanje take pomoči.

Člen 2

Opredelitev pojma

Za namene te uredbe „čezmejno sodelovanje“ pomeni sodelovanje med:

- (a) državami članicami in upravičenkami s seznama iz Priloge I k tej uredbi, kot je navedeno v členu 3(1), točka (b), Uredbe (EU) 2021/1059;
- (b) dvema ali več upravičenkami s seznama iz Priloge I k tej uredbi ali

⁽²²⁾ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

⁽²³⁾ Uredba Sveta (ES) št. 1085/2006 z dne 17. julija 2006 o vzpostavitvi instrumenta za predpristopno pomoč (IPA) (UL L 210, 31.7.2006, str. 82).

⁽²⁴⁾ Uredba Sveta (ES) št. 389/2006 z dne 27. februarja 2006 o oblikovanju instrumenta finančne podpore za spodbujanje gospodarskega razvoja turške skupnosti na Cipru in o spremembah Uredbe Sveta (ES) št. 2667/2000 o Evropski agenciji za obnovo (UL L 65, 7.3.2006, str. 5).

- (c) upravičenkami s seznama iz Priloge I k tej uredbi ter državami in ozemlji iz Priloge I k Uredbi (EU) 2021/947.

Člen 3

Cilji IPA III

1. Splošni cilj IPA III je podpirati upravičenke s seznama iz Priloge I pri sprejemanju in izvajanju političnih, institucionalnih, pravnih, upravnih, socialnih in gospodarskih reform, ki so potrebne, da bi te upravičenke spoštovale vrednote Unije in se postopno uskladile s pravili, standardi, politikami in praksami (v nadaljnjem besedilu: pravni red) Unije z namenom pridobitve članstva Unije v prihodnosti, kar bi prispevalo k vzajemni stabilnosti, varnosti, miru in blaginji.

2. IPA III ima naslednje specifične cilje:

- (a) okrepitev pravne države, demokracije ter spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, vključno z zavzemanjem za neodvisno sodstvo, okrepljeno varnostjo ter bojem proti korupciji in organiziranemu kriminalu, spoštovanje mednarodnega prava, svobodo medijev in akademsko svobodo ter spodbudno okolje za civilno družbo; spodbujanje nediskriminacije in strpnosti; zagotovitev spoštovanja pravic pripadnikov manjšin in spodbujanje enakosti spolov ter izboljšanje upravljanja migracij, vključno z upravljanjem meja in obravnavanjem neregularnih migracij, ter obravnavanje prisilnega razseljevanja;
- (b) povečanje učinkovitosti javne uprave ter podpiranje preglednosti, strukturnih reform in dobrega upravljanja na vseh ravneh, tudi na področju javnih naročil in državne pomoči;
- (c) oblikovanje pravil, standardov, politik in praks upravičenk s seznama iz Priloge I v skladu s pravili, standardi, politikami in praksami Unije ter utrditev regionalnega sodelovanja, sprave in dobrih sosedskih odnosov, pa tudi medosebnih stikov in strateške komunikacije;
- (d) okrepitev gospodarskega in socialnega razvoja ter kohezije, s posebnim poudarkom na mladih, vključno s kakovostnim izobraževanjem in politikami zaposlovanja, podpiranjem naložb in razvoja zasebnega sektorja s poudarkom na malih in srednjih podjetjih (MSP), pa tudi kmetijstva in razvoja podeželja;
- (e) okrepitev varstva okolja, povečanje odpornosti na podnebne spremembe, pospešitev prehoda na nizkoogljično gospodarstvo, razvoj digitalnega gospodarstva in družbe ter okrepitev trajnostne poveztivosti v vseh njenih razsežnostih;
- (f) podpora teritorialni koheziji ter čezmejnemu sodelovanju prek kopenskih in morskih meja, vključno s transnacionalnim in medregionalnim sodelovanjem.

3. V skladu s specifičnimi cilji lahko pomoč po potrebi zajema naslednje tematske prednostne naloge:

- (a) čimprejšnja vzpostavitev in spodbujanje ustreznega delovanja institucij, potrebnih za zagotovitev pravne države, in nadaljnja krepitev demokratičnih institucij;
- (b) krepitev zmogljivosti za soočanje z migracijskimi izzivi na regionalni in mednarodni ravni;
- (c) povečanje zmogljivosti za strateško komunikacijo, vključno z obveščanjem javnosti o reformah, ki so potrebne za izpolnjevanje meril za članstvo v Uniji;
- (d) izboljšanje dobrega upravljanja in reforma javne uprave v skladu z načeli javne uprave;
- (e) krepitev fiskalnega in gospodarskega upravljanja;
- (f) krepitev vseh vidikov dobrih sosedskih odnosov, regionalne stabilnosti in medsebojnega sodelovanja;
- (g) krepitev zmogljivosti Unije in njenih partnerjev za preprečevanje konfliktov, graditev miru in obvladovanje potreb pred krizo in po njej;
- (h) krepitev zmogljivosti, neodvisnosti in pluralnosti organizacij civilne družbe;
- (i) spodbujanje usklajevanja pravil, standardov, politik in praks upravičenk s pravili, standardi, politikami in praksami Unije;

- (j) spodbujanje enakosti spolov in opolnomočenja žensk in deklíc;
- (k) krepitev dostopa do in kakovosti izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja na vseh ravneh ter nudenje podpore kulturnim in ustvarjalnim sektorjem in športu;
- (l) spodbujanje kakovostnih delovnih mest in dostopa do trga dela;
- (m) spodbujanje socialne zaščite in vključevanja ter odpravljanje revščine;
- (n) spodbujanje pametnega, trajnostnega, vključujočega in varnega prometa, odpravljanje ozkih grl v ključnih omrežnih infrastrukturah ter krepitev energetske varnosti in diverzifikacije virov energije;
- (o) izboljšanje okolja zasebnega sektorja in konkurenčnosti podjetij, zlasti MSP;
- (p) izboljšanje dostopa do digitalnih tehnologij in storitev ter krepitev raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij;
- (q) prizadevanje za zanesljivo in varno preskrbo s hrano in vodo;
- (r) varstvo okolja in izboljšanje kakovosti okolja;
- (s) sodelovanje z upravičenkami s seznama iz Priloge I pri miroljubni uporabi jedrske energije na področju zdravja, kmetijstva in varnosti hrane;
- (t) povečanje sposobnosti agroživilskega in ribiškega sektorja za obvladovanje pritiska konkurence in tržnih sil.

4. Z namenom spodbujanja dobrih sosedskih odnosov, pospešitve povezovanja Unije in spodbujanja družbeno-gospodarskega razvoja je lahko pomoč za čezmejno sodelovanje med upravičenkami s seznama iz Priloge I po potrebi namenjena naslednjim tematskim prednostnim nalogam:

- (a) spodbujanju čezmejnega zaposlovanja, mobilnosti delovne sile ter socialne in kulturne vključenosti;
- (b) varovanju okolja in spodbujanju prilagajanja podnebnim spremembam in ublažitvi teh sprememb ter preprečevanju in obvladovanju tveganja;
- (c) spodbujanju trajnostnega prometa in izboljšanju javnih infrastruktur;
- (d) spodbujanju digitalnega gospodarstva in družbe;
- (e) spodbujanju turizma ter ohranjanju in promoviranju kulturne in naravne dediščine;
- (f) vlaganju v mlade, šport, izobraževanje ter znanje in spretnosti;
- (g) spodbujanju lokalnega in regionalnega upravljanja;
- (h) promoviranju čezmejnih pobud za spodbujanje sprave in tranzicijske pravičnosti;
- (i) krepitevi konkurenčnosti, poslovnega okolja ter razvoja MSP, trgovine in naložb;
- (j) krepitevi raziskav, tehnološkega razvoja, inovacij ter digitalnih tehnologij.

5. Tematske prednostne naloge pri zagotavljanju pomoči glede na potrebe in zmogljivosti upravičenk s seznama iz Priloge I so podrobno razdelane v Prilogi II. Tematske prednostne naloge pri čezmejnem sodelovanju med upravičenkami s seznama iz Priloge I so podrobneje določene v Prilogi III. Vsaka od teh tematskih prednostnih nalog lahko prispeva k doseganju več specifičnih ciljev.

6. Na Komisijo se prenese pooblastilo, da pred sprejetjem programskega okvira IPA sprejme delegirani akt v skladu s členoma 14 in 15 za dopolnitev te uredbe z določitvijo nekaterih specifičnih ciljev in tematskih prednostnih nalog pomoči v zvezi z zadevami iz odstavka 3, točke (a) do (m) in točka (r), ter odstavka 4, točke (a) do (j), tega člena.

Člen 4

Proračun

1. Finančna sredstva za izvajanje IPA III za obdobje 2021–2027 znašajo 14 162 000 000 EUR v tekočih cenah.
2. Znesek iz odstavka 1 tega člena se lahko uporabi za financiranje podpornih ukrepov za izvajanje IPA III, kot so dejavnosti pripravljanja, spremljanja, kontrole, revizije in ocenjevanja, vključno s korporativnimi informacijskotehnološkimi sistemi, v skladu s členom 24 Uredbe (EU) 2021/947.

Člen 5

Določbe o povezavah z drugimi programi

1. Pri izvajanju te uredbe se zagotovijo doslednost, sinergije in dopolnjevanje z drugimi področji zunanjega delovanja Unije in drugimi relevantnimi politikami in programi Unije ter skladnost politike v interesu razvoja.
2. Uredba (EU) 2021/947 se uporablja za dejavnosti, ki se izvajajo na podlagi te uredbe, kadar se ta uredba nanjo sklicuje.
3. IPA III prispeva sredstva za ukrepe, ki se izvajajo in upravljajo v skladu z Uredbo (EU) 2021/817. Za uporabo navedenih sredstev se uporablja Uredba (EU) 2021/817. V ta namen se prispevek IPA III vključi v enotni programski dokument iz člena 13(6) Uredbe (EU) 2021/947, ki se sprejme v skladu s postopki iz navedene uredbe. Ta programski dokument vsebuje okvirni minimalni znesek, ki se dodeli ukrepu, opredeljenim na podlagi Uredbe (EU) 2021/817.
4. Pomoč na podlagi te uredbe se lahko zagotovi za vrste dejavnosti, ki so določene v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj in Kohezijskega sklada, katerih specifični cilji in področje uporabe so določeni v Uredbi (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁵⁾, Evropskega socialnega sklada plus, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/1057 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁶⁾, in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, ki bo ustanovljen z uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.
5. Evropski sklad za regionalni razvoj prispeva k programom ali ukrepom, opredeljenim za čezmejno sodelovanje med upravičenkami s seznama iz Priloge I in eno ali več držav članic. Te programe in ukrepe sprejme Komisija v skladu s členom 17(3) te uredbe. Znesek prispevka iz sredstev IPA III, dodeljenih za čezmejno sodelovanje (IPA III - CBC), kakor je opredeljeno v členu 10(3) Uredbe (EU) 2021/1059, se določi v skladu z navedenim členom. Programi IPA III - CBC se upravljajo v skladu z Uredbo (EU) 2021/1059.

⁽²⁵⁾ Uredba (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu (UL L 231, 30.6.2021, str. 60).

⁽²⁶⁾ Uredba (EU) 2021/1057 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1296/2013 (UL L 231, 30.6.2021, str. 21).

6. IPA III lahko prispeva k programom ali ukrepom transnacionalnega in medregionalnega sodelovanja, ki so opredeljeni in se izvajajo na podlagi Uredbe (EU) 2021/1059, pri čemer se po potrebi upoštevajo makroregionalne strategije in strategije za morske bazene, ter v katerih sodelujejo upravičenke s seznama iz Priloge I k tej uredbi.

Kadar program ali ukrep transnacionalnega in medregionalnega sodelovanja podpira tudi NDICI, se predhodno financiranje izplača v skladu s členom 22(5) Uredbe (EU) 2021/947.

7. Kadar je primerno, lahko k ukrepom, opredeljenim na podlagi te uredbe v skladu s členom 9, prispevajo drugi programi Unije, pod pogojem, da prispevki ne krijejo istih stroškov. Prav tako lahko ta uredba prispeva k ukrepom, opredeljenim na podlagi drugih programov Unije, pod pogojem, da prispevki ne krijejo istih stroškov. V takih primerih se v programu dela za navedene ukrepe določi, kateri sklop pravil se uporablja.

8. Kadar je to ustrezno utemeljeno, se Komisija lahko za zagotovitev usklajenosti in učinkovitosti financiranja Unije ali za spodbujanje regionalnega sodelovanja odloči, da upravičenost do načrtov in ukrepov iz člena 9(1) razširi na države, ozemlja ali regije, ki sicer ne bi bili upravičeni do financiranja na podlagi člena 3(1), pod pogojem, da ima načrt ali ukrep, ki se bo izvedel, globalni, regionalni ali čezmejni pomen.

POGLAVJE II

Strateško načrtovanje

Člen 6

Okvir politike in splošna načela

1. Splošni okvir politike za izvajanje te uredbe predstavljajo okvir širitvene politike, ki sta ga opredelila Evropski svet in Svet, sporazumi, ki vzpostavljajo pravno zavezujoč odnos z upravičenkami iz Priloge I, pa tudi resolucije Evropskega parlamenta, sporočila Komisije in skupna sporočila Komisije ter visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko. Komisija zagotovi skladnost med pomočjo na podlagi te uredbe in okvirom širitvene politike.

2. Programi in ukrepi v okviru IPA III v prizadevanju za uresničitev specifičnih ciljev iz člena 3(2) upoštevajo horizontalne prednostne naloge za podnebne spremembe, varstvo okolja, človekove pravice in enakost spolov, z namenom spodbujanja celovitih ukrepov, ki ustvarijo dodatne koristi in usklajeno izpolnijo več ciljev. Programi in ukrepi po potrebi obravnavajo medsebojne povezave med cilji trajnostnega razvoja, vključno s cilji spodbujanja miroljubnih in vključujočih družb ter zmanjševanja revščine.

3. Komisija skupaj z državami članicami prispeva k izvajanju zavez Unije, usmerjenih v večjo preglednost in odgovornost pri zagotavljanju pomoči, tudi tako, da informacije o obsegu in dodeljevanju pomoči daje na voljo prek spletnih podatkovnih zbirk, obenem pa zagotavlja, da so podatki primerljivi ter zlahka dostopni, izmenjani in objavljeni.

4. Komisija in države članice sodelujejo pri zagotavljanju skladnosti med pomočjo, ki se zagotavlja na podlagi te uredbe, in drugo pomočjo, ki jo zagotavljajo Unija, države članice in skupina Evropske investicijske banke, ter si prizadevajo preprečiti podvajanje med njima, kar je v skladu z uveljavljenimi načeli za krepitev operativnega usklajevanja na področju zunanje pomoči, med drugim z okrepljenim usklajevanjem z državami članicami na lokalni ravni, ter za harmonizacijo politik in postopkov, zlasti z mednarodnimi načeli razvojne učinkovitosti. Takšno usklajevanje zajema redna in pravočasna posvetovanja, pogoste izmenjave informacij v različnih fazah ciklusa zagotavljanja pomoči, vključuje vključujoča srečanja, namenjena usklajevanju pomoči, tudi na lokalni ravni, ter je ključni korak pri pripravi programov Unije in držav članic.

5. Komisija v skladu z načelom vključujočega partnerstva, kadar je ustrezno, zagotovi, da se z ustreznimi deležniki iz upravičenk s seznama iz Priloge I, po potrebi vključno z organizacijami civilne družbe ter lokalnimi in regionalnimi organi, opravijo ustrezna posvetovanja in da so jim pravočasno na voljo ustrezne informacije, da se jim omogoči dejavna vloga pri oblikovanju in izvajanju programov ter povezanih postopkov njihovega spremljanja. Komisija spodbuja usklajevanje med zadevnimi deležniki.

Povečajo se zmogljivosti organizacij civilne družbe, po potrebi tudi kot neposrednih prejemnic pomoči.

6. Komisija skupaj z državami članicami sprejme tudi potrebne ukrepe za zagotovitev usklajevanja in dopolnjevanja z večstranskimi in regionalnimi organizacijami ter subjekti, kot so mednarodne organizacije in finančne institucije, agencijami in donatorji, ki niso iz Unije.

POGLAVJE III

Izvajanje

Člen 7

Programski okvir IPA

1. Pomoč na podlagi te uredbe temelji na programskem okviru IPA za doseganje specifičnih ciljev iz člena 3(2) in izvajanje tematskih prednostnih nalog iz člena 3(3), ki so dodatno opredeljene v prilogah II in III. Programski okvir IPA določi Komisija za čas trajanja večletnega finančnega okvira 2021–2027.
2. Evropski parlament in Svet letne odobritve odobrita v okviru omejitev večletnega finančnega okvira 2021–2027.
3. Programski okvir IPA se oblikuje v skladu z okvirom politike in splošnimi načeli iz člena 6, pri tem pa se ustrezno upoštevajo relevantne nacionalne strategije in sektorske politike.
4. V programski okvir IPA se vključi okvirna dodelitev sredstev Unije za tematska področja v skladu s specifičnimi cilji iz člena 3(2), kot je ustrezno, razčlenjeno po letih, brez poseganja v možnost združevanja pomoči, ki prispeva k doseganju različnih specifičnih ciljev.
5. Programski okvir IPA vključuje kazalnike za ocenjevanje napredka pri doseganju specifičnih ciljev iz člena 3(2). Ti kazalniki morajo biti skladni s ključnimi kazalniki uspešnosti iz Priloge IV.
6. Komisija vsako leto oceni izvajanje programskega okvira IPA glede na razvoj okvira politike iz člena 6 in na podlagi kazalnikov iz odstavka 5 tega člena. Pri tem ocenjevanju se upošteva tudi stanje glede dodelitev, za katere so bile prevzete obveznosti, in načrtovanih dodelitev za upravičenke s seznama iz Priloge I in kako sta bila izvedena pristop, ki temelji na uspešnosti, in načelo pravičnega deleža iz člena 8. Komisija to oceno predloži odboru iz člena 17.
7. Komisija lahko na podlagi letne ocene iz odstavka 6 po potrebi predlaga spremembe programskega okvira IPA. Poleg tega lahko Komisija pregleda programski okvir IPA po vmesni oceni iz člena 42 Uredbe (EU) 2021/947 in ga po potrebi spremeni. Vse spremembe programskega okvira IPA se izvedejo v skladu s postopkom iz odstavka 8.
8. Brez poseganja v odstavek 9 Komisija sprejme programski okvir IPA z izvedbenim aktom. Ta izvedbeni akt se sprejme v skladu s postopkom pregleda iz člena 17(3).
9. Komisija sprejme programski okvir za čezmejno sodelovanje z državami članicami v skladu s členom 17(3).

Člen 8

Pomoč upravičenkam, ocena uspešnosti in načelo pravičnega deleža

1. Pomoč na podlagi te uredbe temelji na pristopu, ki temelji na uspešnosti, in načelu pravičnega deleža, kot je določeno v odstavkih 2, 3 in 4.

2. Pomoč je namenjena zagotovitvi napredka v zvezi z vsemi upravičenkami s seznama iz Priloge I ter je ciljno usmerjena in prilagojena njihovim specifičnim razmeram, pri čemer se upoštevajo vsa dodatna prizadevanja, potrebna za uresničitev ciljev te uredbe. Potrebe in zmogljivosti navedenih upravičenk se v skladu z načelom pravičnega deleža upoštevajo zato, da raven pomoči ne bi bila nesorazmerno nizka v primerjavi z drugimi upravičenkami.
3. Pomoč se razlikuje po obsegu in intenzivnosti glede na uspešnost upravičenk s seznama iz Priloge I, zlasti v zvezi z njihovo zavezanostjo za izvajanje reform in napredek pri izvajanju reform, ter glede na njihove potrebe.
4. Pri ocenjevanju uspešnosti upravičenk s seznama iz Priloge I in odločanju o pomoči, ki se zagotovi, se posebna pozornost nameni prizadevanjem na področju pravne države in temeljnih pravic, demokratičnih institucij in reforme javne uprave, pa tudi gospodarskega razvoja in konkurenčnosti.
5. V primeru, da upravičenka s seznama iz Priloge I bistveno nazaduje ali da trajno ne dosega napredka na področjih iz odstavka 4 tega člena, kot se meri po kazalnikih iz člena 7(5), se obseg in intenzivnost pomoči ustrezno spremenita v skladu z odstavkom 6, vključno s sorazmernim zmanjšanjem in preusmeritvijo sredstev, in sicer tako, da pri tem ni oslABLjena podpora za krepitev temeljnih pravic, demokracije in pravne države, vključno s podporo civilni družbi, in, kadar je to ustrezno, za sodelovanje z lokalnimi organi. Če začne upravičenka dosegati napredek, se zaradi nadaljnje podpore tozadevnim prizadevanjem pomoč v skladu z odstavkom 6 ustrezno spremeni.
6. Pomoč upravičenkam s seznama iz Priloge I se določi v okviru ukrepov iz člena 9.

Člen 9

Izvedbeni ukrepi in metode

1. Pomoč na podlagi te uredbe se izvaja z neposrednim ali posrednim upravljanjem v skladu s finančno uredbo na podlagi letnih ali večletnih akcijskih načrtov in ukrepov iz poglavja III naslova II Uredbe (EU) 2021/947. Komisija z izvedbenimi akti sprejme akcijske načrte in ukrepe. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 17(3). Za to uredbo se uporablja poglavje III naslova II Uredbe (EU) 2021/947, razen člena 28(1) navedene uredbe.
2. Prehod od neposrednega upravljanja s strani Komisije k posrednemu upravljanju s strani upravičenk s seznama iz Priloge I poteka postopno in v skladu z ustreznimi zmogljivostmi teh upravičenk ter ob ustreznem upoštevanju načel dobrega upravljanja. Komisija sprejme ustrezne nadzorne ukrepe, s katerimi po potrebi zagotovi zaščito finančnih interesov Unije. Komisija lahko tudi zaustavi in obrne ta prehod, če upravičenka s seznama iz Priloge I ne izpolnjuje ustreznih obveznosti, načel, ciljev in pravil iz finančne uredbe.
3. Evropski parlament lahko s Komisijo redno izmenjuje mnenja v zvezi s svojimi programi pomoči o zadevah, kot sta krepitev zmogljivosti, tudi s tem povezana mediacija in dialog, ter opazovanje volitev.
4. Akcijski načrti na podlagi te uredbe se lahko sprejmejo za obdobje do sedem let.
5. Proračunska podpora temelji na vzajemni odgovornosti in skupni zavezanosti demokraciji, človekovim pravicam in pravni državi ter se zagotavlja v skladu s členom 236 finančne uredbe in členom 27 Uredbe (EU) 2021/947. Ukrepi v okviru IPA III podpirajo razvoj parlamentarnega nadzora in revizijskih zmogljivosti ter povečujejo preglednost in dostop javnosti do informacij.

Člen 10

Čezmejno sodelovanje

1. Do 3 % finančnih sredstev se okvirno dodeli programom za čezmejno sodelovanje med upravičenkami s seznama iz Priloge I in državami članicami v skladu z njihovimi potrebami in prednostnimi nalogami.

2. Stopnja sofinanciranja Unije na ravni posamezne prednostne naloge ne sme presegati 85 % upravičenih izdatkov programa za čezmejno sodelovanje.
3. Stopnja predhodnega financiranja za čezmejno sodelovanje z državami članicami lahko preseže odstotek iz člena 51(3) Uredbe (EU) 2021/1059 in znaša 50 % prvih treh proračunskih obveznosti do programa.
4. Kadar se programi za čezmejno sodelovanje prekinijo v skladu s členom 12 Uredbe (EU) 2021/1059, se lahko podpora na podlagi te uredbe, ki je bila predvidena za prekinjeni program in je še vedno na voljo, uporabi za financiranje drugih ukrepov, ki so upravičeni na podlagi te uredbe.

POGLAVJE IV

Upravičenost

Člen 11

Upravičenost do financiranja v okviru IPA III

V postopkih javnega naročanja ter postopkih za dodelitev nepovratnih sredstev in podelitev nagrad, ki se financirajo na podlagi te uredbe, lahko sodelujejo mednarodne in regionalne organizacije ter vse druge fizične osebe, ki so državljani naslednjih držav, in pravne osebe, ki imajo v teh državah dejanski sedež:

- (a) države članice, upravičenke s seznama iz Priloge I k tej uredbi, pogodbenice Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in države, ki jih zajema Priloga I k Uredbi (EU) 2021/947, ter
- (b) države, za katere je Komisija določila vzajemni dostop do zunanje pomoči.

Za namene točke (b) se lahko vzajemni dostop odobri za omejeno obdobje najmanj enega leta, kadar država odobri upravičenost pod enakimi pogoji za subjekte iz Unije in iz držav, upravičenih na podlagi te uredbe. Komisija odloči o vzajemnem dostopu po posvetovanju z zadevno državo prejemnico oziroma državami prejemnicami.

POGLAVJE V

EFSD+ in proračunska jamstva

Člen 12

Finančni instrumenti in jamstvo za zunanje ukrepe

1. V skladu s členom 31(7) Uredbe (EU) 2021/947 so upravičenke s seznama iz Priloge I k tej uredbi upravičene do podpore iz Evropskega sklada za trajnostni razvoj plus (EFSD+) in jamstva za zunanje delovanje. EFSD+ in jamstvo za zunanje delovanje se financirata na podlagi te uredbe, kot je smiselno določeno v poglavju IV naslova II Uredbe (EU) 2021/947, ob upoštevanju specifičnih določb tega člena.
2. Komisiji pri upravljanju operacij EFSD+ za Zahodni Balkan svetuje poseben strateški odbor (v nadaljnjem besedilu: strateški odbor).
3. Strateški odbor Komisiji svetuje o strateški usmeritvi naložb za Zahodni Balkan v okviru EFSD+ in prispeva k njihovi usklajenosti z vodilnimi načeli, okvirom politike in cilji iz te uredbe.

Strateški odbor podpira Komisijo pri določanju splošnih naložbenih ciljev za Zahodni Balkan glede uporabe jamstva za zunanje delovanje za podpiranje operacij EFSD+ ter spremlja ustrezno in raznovrstno tematsko pokritost naložbenih oken.

4. Strateški odbor sestavljajo predstavniki Komisije, vseh držav članic in Evropske investicijske banke (EIB).

Evropski parlament ima status opazovalca. V strateškem odboru lahko sodelujejo tudi drugi ustrezni deležniki. Strateški odbor odloča o vključitvi katerega koli novega člana ali opazovalca.

Brez poseganja v posebne dogovore o sodelovanju strateškemu odboru predseduje Komisija, ki mnenja v največji možni meri sprejema s soglasjem.

Sodelovanje na sestankih strateškega odbora je prostovoljno.

5. Komisija pred prvim sestankom strateškega odbora predlaga poslovnik, ki ga sprejme strateški odbor, vključno s pravili o sodelovanju predstavnikov v naložbenem okviru za Zahodni Balkan, vlogi opazovalcev in imenovanju sopredsednikov.

Zapisniki in dnevni redi sej strateškega odbora se po sprejetju objavijo.

6. Komisija strateškemu odboru vsako leto poroča o napredku, doseženem pri izvajanju operacij, ki zadevajo Zahodni Balkan.

POGLAVJE VI

Spremljanje, poročanje in ocenjevanje

Člen 13

Spremljanje, revizija, ocenjevanje in zaščita finančnih interesov Unije

1. Za to uredbo se smiselno uporablja člen 41 Uredbe (EU) 2021/947 v zvezi s spremljanjem in poročanjem. Letno poročilo iz člena 41(5) Uredbe (EU) 2021/947 vsebuje tudi informacije o obveznostih in plačilih za posamezen instrument (IPA, IPA II in IPA III).
2. Ključni kazalniki uspešnosti za spremljanje izvajanja in napredka IPA III pri doseganju specifičnih ciljev iz člena 3 so v Prilogi IV k tej uredbi.
3. Kazalniki v zvezi s čezmejnimi sodelovanjem z državami članicami so kazalniki iz člena 34 Uredbe (EU) 2021/1059.
4. Poleg kazalnikov iz Priloge IV se v okviru za vrednotenje rezultatov pomoči iz IPA III upoštevajo poročila, ki spremljajo letno sporočilo Komisije o širitveni politiki Unije, in ocene Komisije glede programov gospodarskih reform.
5. Poleg elementov iz člena 41(5) in (6) Uredbe (EU) 2021/947 letno poročilo vsebuje informacije o obveznostih za posamezne specifične cilje iz člena 3 te uredbe.
6. Smiselno se uporablja člen 42 Uredbe (EU) 2021/947 v zvezi z vmesno in končno oceno.
7. Poleg izpolnjevanja obveznosti iz člena 129 finančne uredbe glede zaščite finančnih interesov Unije upravičenke s seznama iz Priloge I k tej uredbi v okviru posrednega upravljanja brez odlašanja poročajo Komisiji o nepravilnostih, vključno z goljufijami, ki so bile predmet prve upravne ali sodne ugotovitve, in Komisijo obveščajo o poteku upravnih in pravnih postopkov v zvezi s temi nepravilnostmi. Takšno poročanje poteka z elektronskimi sredstvi, in sicer z uporabo sistema za upravljanje nepravilnosti, ki ga vzpostavi Komisija.

POGLAVJE VII

Končne določbe

Člen 14

Prenos pooblastila

Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 15 za spremembo prilog II, III in IV in delegiranega akta za dopolnitev te uredbe, da se določijo nekateri specifični cilji in tematske prednostne naloge pomoči, kot je navedeno v členu 3(6).

Člen 15

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 14 se prenese na Komisijo za obdobje veljavnosti te uredbe.
3. Prenos pooblastila iz člena 14 lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
5. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 14, začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če sta pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestila Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 16

Sprejetje nadaljnjih izvedbenih pravil

Posebna pravila, ki določajo enotne pogoje za izvajanje te uredbe, zlasti v zvezi s strukturami, ki jih je treba vzpostaviti v pripravah na pristop, in v zvezi s pomočjo za razvoj podeželja, sprejme Komisija v skladu s postopkom pregleda iz člena 17(3).

Člen 17

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor za instrument za predpristopno pomoč (v nadaljnjem besedilu: odbor IPA III). Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Odbor IPA III pomaga Komisiji pri izpolnjevanju ciljev iz člena 3 glede na letno oceno, ki jo Komisija pripravi v skladu s členoma 7(6) in 13(5).
3. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

4. V poslovniku odbora IPA III se določijo sorazmerni roki, ki članom odbora zgodaj in na učinkovit način omogočajo, da v skladu s členom 3 Uredbe (EU) št. 182/2011 preučijo osnutke izvedbenih aktov in izrazijo svoja stališča.
5. Kadar je treba pridobiti mnenje odbora na podlagi pisnega postopka, se ta postopek zaključi brez izida, ko v roku za izdajo mnenja tako odloči predsednik odbora ali to zahteva navadna večina članov odbora.
6. Pri delu odbora IPA III, kadar ta obravnava vprašanja, povezana z EIB, sodeluje opazovalec EIB.
7. Odbor IPA III pomaga Komisiji in je pristojen tudi za pravne akte in obveznosti iz uredb (ES) št. 1085/2006 in (EU) št. 231/2014 ter za izvajanje člena 3 Uredbe (ES) št. 389/2006.
8. Odbor IPA III ni pristojen za prispevek v Erasmus+, kot je določeno v členu 5(3).

Člen 18

Informiranje, komuniciranje in prepoznavnost

1. Prejemniki sredstev Unije v okviru IPA III potrdijo njihov izvor in poskrbijo za prepoznavnost financiranja Unije, zlasti pri promoviranju ukrepov in njihovih rezultatov ter poročanju o njih, tako da v komunikacijskem gradivu, povezanem z ukrepi, podprtimi na podlagi te uredbe, na vidnem mestu poudarijo podporo, ki so jo prejeli od Unije, in njene koristi za ljudi, ter različnim ciljnim skupinam, tudi medijem in javnosti, na strateški način zagotovijo razumljive, učinkovite in sorazmerne ciljno usmerjene informacije.

Obveznosti v zvezi s tem se vključijo v sporazume, sklenjene s prejemniki finančnih sredstev Unije v okviru IPA III.

Sporazumi, sklenjeni z upravičenkami s seznama iz Priloge I, vključujejo načela za prepoznavnost in komunikacijske dejavnosti ter cilje teh dejavnosti, in jasno obveznost dejavnega objavljanja informacij o programih in ukrepih v okviru IPA III.

Za izboljšanje rezultatov komunikacijskih dejavnosti se za programe čezmejnega sodelovanja med upravičenkami s seznama iz Priloge I načrtujejo posebne skupne komunikacijske dejavnosti.

Ukrepi v okviru IPA III se izvajajo v skladu z zahtevami glede komuniciranja in prepoznavnosti v zvezi z zunanjimi ukrepi, ki jih financira Unija, ter drugimi ustreznimi smernicami.

2. Komisija izvaja ukrepe informiranja in komuniciranja v zvezi z IPA III ter njenimi ukrepi in rezultati, zlasti na lokalni in regionalni ravni, da zagotovi prepoznavnost finančne pomoči Unije. Finančna sredstva, dodeljena v okviru IPA III, prispevajo tudi h korporativnemu komuniciranju in poročanju o političnih prednostnih nalogah Unije, kolikor so te prednostne naloge neposredno povezane s cilji iz člena 3.

3. IPA III podpira strateško komuniciranje in javno diplomacijo, vključno z bojem proti dezinformacijam, da se sporočajo vrednote Unije, pa tudi dodana vrednost ukrepov Unije in z njimi doseženi rezultati.

4. Komisija objavi ustrezne informacije o vseh ukrepih, ki se financirajo na podlagi te uredbe v skladu s členom 38 finančne uredbe, tudi prek celovitega enotnega spletnega mesta, če je to primerno.

5. Zaradi varnostnih ali politično občutljivih vprašanj je lahko zaželeno ali potrebno omejiti komunikacijske dejavnosti in dejavnosti za povečanje prepoznavnosti v nekaterih državah ali na nekaterih območjih ali v določenih obdobjih, ciljno občinstvo ter orodja, produkti in načini za povečanje prepoznavnosti, ki se uporabljajo za promocijo določenega ukrepa, se določijo za vsak primer posebej, po posvetovanju in v dogovoru z Unijo. Vse take izjeme morajo biti ustrezno utemeljene, njihovo področje uporabe pa mora biti opredeljeno in omejeno za vsak primer posebej. Kadar je zaradi nenadne krize potrebno hitro posredovanje, ni treba takoj pripraviti celotnega načrta glede komuniciranja in povečanja prepoznavnosti. Vendar se v takih primerih podpora Unije kljub temu ustrezno navede že ob samem začetku.

Člen 19

Prehodne določbe

1. Ta uredba do zaključka zadevnih ukrepov ne vpliva na njihovo nadaljevanje ali spremembo na podlagi uredb (ES) št. 1085/2006 ali (EU) št. 231/2014, ki se še naprej uporabljata za te ukrepe do njihovega zaključka. Za te ukrepe se uporablja poglavje III naslova II Uredbe (EU) 2021/947, razen člena 28(1) in (3) navedene uredbe, namesto katerega se uporabljajo členi 8(4), 10(1) in 10(3) Uredbe (EU) št. 236/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁷⁾.
2. Finančna sredstva IPA III lahko krijejo tudi odhodke za tehnično in upravno pomoč, ki so potrebni za zagotovitev prehoda med ukrepi, sprejetimi v okviru IPA II in v okviru IPA III, pa tudi za katero koli dejavnost v zvezi s pripravo naslednika programa za predpristopno pomoč.
3. Po potrebi se lahko v proračun Unije po letu 2027 knjižijo odobritve za kritje odhodkov iz člena 4(2), da se omogoči upravljanje ukrepov, ki še niso zaključeni do 31. decembra 2027.

Člen 20

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati na dan objave v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 1. januarja 2021.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Strasbourg, 15. septembra 2021

Za Evropski parlament
predsednik
D.M. SASSOLI

Za Svet
predsednik
A. LOGAR

⁽²⁷⁾ Uredba (EU) št. 236/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2014 o določitvi skupnih pravil in postopkov za izvajanje instrumentov Unije za financiranje zunanjega delovanja (UL L 77, 15.3.2014, str. 95).

PRILOGA I

Republika Albanija

Bosna in Hercegovina

Islandija

Kosovo *

Črna gora

Republika Severna Makedonija

Republika Srbija

Republika Turčija

* To poimenovanje ne posega v stališča glede statusa ter je v skladu z RVSZN 1244/1999 in mnenjem Meddržavnega sodišča o razglasitvi neodvisnosti Kosova.

PRILOGA II

TEMATSKE PREDNOSTNE NALOGE PRI ZAGOTAVLJANJU POMOČI

Pomoč je lahko po potrebi namenjena naslednjim tematskim prednostnim nalogam:

- (a) Čimprejšnja vzpostavitev in spodbujanje ustreznega delovanja institucij, potrebnih za zagotovitev pravne države, in nadaljnja krepitev demokratičnih institucij. Cilji ukrepanja na tem področju so: vzpostavitev neodvisnih, odgovornih, nepristranskih, profesionalnih, depolitiziranih in učinkovitih sodnih sistemov, vključno s preglednim in na dosežkih temelječim zaposlovanjem, sistemi ocenjevanja in napredovanja ter učinkovitimi disciplinskimi postopki v primeru kršitev in spodbujanjem pravosodnega sodelovanja; zagotovitev dostopa do pravnega varstva; spodbujanje policijskega sodelovanja in izmenjave informacij; razvoj učinkovitih orodij za preprečevanje in zatiranje organiziranega kriminala, trgovine z ljudmi ter z osebnim in lahkim orožjem, tihotapljenja migrantov, trgovine s prepovedanimi drogami, pranja denarja/financiranja terorizma in korupcije; podpora sodelovanju z Unijo na področju boja proti terorizmu in preprečevanja radikalizacije; ter spodbujanje in zaščita človekovih pravic, vključno z nediskriminacijo in enakostjo spolov, pravic otroka, pravic pripadnikov manjšin, vključno z narodnimi manjšinami in Romi, pa tudi pravic lezbijk, gejev, biseksualcev, transseksualcev in interseksualcev, ter temeljnih svoboščin, vključno s svobodo izražanja, svobodo medijev, svobodo zbiranja in združevanja ter varstvom podatkov.
- (b) Krepitev zmogljivosti za soočanje z migracijskimi izzivi na regionalni in mednarodni ravni. Cilji ukrepanja na tem področju so: izmenjevanje relevantnih informacij, nadaljnja krepitev zmogljivosti za upravljanje meja in migracij, zagotavljanje dostopa do mednarodne zaščite, krepitev nadzora meje in prizadevanj za obvladovanje nedovoljenih migracij ter obravnavanje prisilnega razseljevanja.
- (c) Povečanje zmogljivosti za strateško komunikacijo, vključno z obveščanjem javnosti o reformah, ki so potrebne za izpolnjevanje meril za članstvo v Uniji. Cilji prizadevanj na tem področju so: podpora nadaljnjemu razvoju neodvisnih in pluralističnih medijev ter medijske pismenosti, pri čemer so ta prizadevanja tudi sredstvo za vzpostavljanje zmogljivosti na področju kibernetске varnosti in povečanje državne in družbene odpornosti na dezinformiranje in druge oblike hibridnih groženj.
- (d) Izboljšanje dobrega upravljanja in reforma javne uprave v skladu z načeli javne uprave. Cilji ukrepanja na tem področju so: okrepitev okvirov za reformo javne uprave, tudi na področju javnega naročanja, izboljšanje strateškega načrtovanja ter vključujoče in na dokazih temelječe oblikovanje politik in zakonodaje; izboljšanje strokovnosti in depolitizacija javnih služb z vključitvijo meritokratskih načel; spodbujanje preglednosti in odgovornosti; izboljšanje kakovosti in zagotavljanja storitev, vključno z ustreznimi upravnimi postopki in uporabo e-uprave in osredotočene na državljane; krepitev javnofinančno poslovanje in izboljšanje priprave kakovostnih statistik.
- (e) Krepitev fiskalnega in gospodarskega upravljanja. Cilji ukrepanja so: podpiranje izvajanja programov gospodarskih reform in sistematičnega sodelovanja z mednarodnimi finančnimi institucijami glede temeljev gospodarske politike ter krepitev gospodarskih institucij; izboljšanje zmogljivosti za krepitev makroekonomske stabilnosti in socialne kohezije; podpiranje trajnostnega razvoja in napredka na poti v delujoče tržno gospodarstvo, ki se bo sposobno spopasti s pritiskom konkurence in tržnimi silami znotraj Unije; ter približevanje skupnemu regionalnemu trgu.
- (f) Krepitev vseh vidikov dobrih sosedskih odnosov, regionalne stabilnosti in medsebojnega sodelovanja.
- (g) Krepitev zmogljivosti Unije in njenih partnerjev za preprečevanje konfliktov, graditev miru in obvladovanje potreb pred krizo in po njej, vključno z: zgodnjim opozarjanjem in analizo tveganj za izbruh konfliktov; spodbujanjem ukrepov za navezovanje medčloveških stikov, spravo, graditev miru in krepitev zaupanja, pobudami za spodbujanje sprave, tranzicijske pravičnosti, iskanja resnice, odškodnin in jamstev za neponavljanje kršitev (kot je RECOM) ter podpiranjem razvoja zmogljivosti v podporo ukrepom na področju varnosti in razvoja v skladu s členom 9 Uredbe (EU) 2021/947.
- (h) Krepitev zmogljivosti, neodvisnosti in pluralnosti organizacij civilne družbe in organizacij socialnih partnerjev, med drugim tudi poklicnih združenj, v upravičenkah s seznama iz Priloge I, ter spodbujanje povezovanja v mreže na vseh ravneh med organizacijami, ki imajo sedež v Uniji, in organizacijami upravičenk s seznama iz Priloge I, pri čemer se jim omogoča sodelovanje v plodnem dialogu z javnimi in zasebnimi akterji.
- (i) Spodbujanje usklajevanja pravil, standardov, politik in praks upravičenk s pravili, standardi, politikami in praksami Unije, vključno s pravili o javnem naročanju in državni pomoči.

- (j) Spodbujanje enakosti spolov in opolnomočenja žensk in deklic. Cilji ukrepanja na tem področju so: vzpostavitev ugodnejšega okolja za uveljavljanje pravic žensk in deklic ter doseganje dejanskih in konkretnih izboljšav na področju enakosti spolov na strateških političnih področjih, kot so odprava vseh oblik nasilja na podlagi spola; spolno in reproduktivno zdravje ter pravice; ekonomske in socialne pravice ter opolnomočenje žensk in deklic; enakopravna participacija in vodilna vloga; ženske, mir in varnost; vidik enakosti spolov pri zeleni in digitalni preobrazbi, tudi s podpiranjem vključevanja zadevnega vidika v proračun.
- (k) Krepitev dostopa do in kakovosti izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja na vseh ravneh ter nudenje podpore kulturnim in ustvarjalnim sektorjem in športu. Cilji ukrepanja na tem področju so: spodbujanje enakega dostopa do kakovostne predšolske vzgoje in varstva ter primarnega in sekundarnega izobraževanja; izboljšanje zagotavljanja osnovnih znanj in spretnosti; doseganje višjih stopenj izobrazbe; reševanje problema bega možganov; zmanjšanje zgodnjega opuščanja šolanja; okrepitev usposabljanja učiteljev; opolnomočenje otrok in mladih, ki jim je treba hkrati omogočiti, da v celoti uresničijo svoj potencial; razvoj sistemov poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter spodbujanje sistemov učenja na delovnem mestu, da se olajša prehod na trg dela, tudi za invalidne osebe; krepitev kakovosti in ustreznosti visokošolskega izobraževanja in raziskav; spodbujanje dejavnosti, povezanih z diplomanti; in izboljšanje dostopa do vseživljenjskega učenja ter podpiranje naložb v infrastrukturo izobraževanja in dostopnega usposabljanja, zlasti z namenom zmanjšanja razlik med regijami in spodbujanja vključujočega izobraževanja brez segregacije, med drugim z uporabo dostopnih digitalnih tehnologij.
- (l) Spodbujanje kakovostnih delovnih mest in dostopa do trga dela. Cilji ukrepanja na tem področju so: odpravljanje visoke brezposelnosti in neaktivnosti s spodbujanjem trajnostnega vključevanja na trg dela, zlasti mladih (še posebej tistih, ki niso zaposleni ter se ne izobražujejo ali usposablajo), žensk, dolgotrajno brezposelnih in vseh slabše zastopanih skupin. Ukrepi so namenjeni spodbujanju ustvarjanja kakovostnih delovnih mest ter podpiranju učinkovitega uveljavljanja predpisov in standardov na področju delovnega prava na celotnem ozemlju v skladu s ključnimi načeli in pravicami iz evropskega stebra socialnih pravic. Druga ključna področja ukrepanja so podpora enakosti spolov in mladine ter spodbujanje zaposljivosti in storilnosti, prilagajanje delavcev in podjetij spremembam, vzpostavitev trajnega socialnega dialoga ter posodobitev in krepitev institucij trga dela, kot so zavodi za zaposlovanje in tržni inšpektorati.
- (m) Spodbujanje socialne zaščite in vključevanja ter odpravljanje revščine. Cilji ukrepanja na tem področju so: posodobitev sistemov socialne zaščite, da se zagotovi uspešna, učinkovita in primerna zaščita v vseh fazah posameznikovega življenja, spodbujanje prehoda z institucionalnega na družinsko varstvo in varstvo v skupnosti, omogočanje socialnega vključevanja, spodbujanje enakih možnosti ter odprava neenakosti in revščine. Cilji ukrepanja na tem področju se osredotočajo tudi na: vključevanje marginaliziranih skupnosti, kot so Romi; boj proti diskriminaciji na podlagi spola, rase, barve kože, etničnega ali socialnega porekla, genetskih značilnosti, jezika, vere ali prepričanja, političnega ali drugega mnenja, pripadnosti narodnostni manjšini, premoženja, rojstva, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti; in izboljšanje dostopa do cenovno sprejemljivih, trajnostnih in visokokakovostnih storitev, kot so predšolska vzgoja in varstvo, nastanitev, zdravstveno varstvo in osnovne socialne storitve ter dolgotrajna nega, tudi s posodobitvijo sistemov socialne zaščite.
- (n) Spodbujanje pametnega, trajnostnega, vključujočega in varnega prometa, odpravljanje ozkih grl v ključnih omrežnih infrastrukturah ter krepitev energetske varnosti in diverzifikacije virov energije z vlaganjem v projekte z visoko evropsko dodano vrednostjo. Naložbe bi bilo treba prednostno razvrstiti glede na njihov pomen za povezave vseevropskega prometnega omrežja (TEN-T) z Unijo, čezmejne povezave, ustvarjanje delovnih mest, prispevek k trajnostni mobilnosti, zmanjšanju emisij in okoljskega učinka ter varni mobilnosti v sinergiji z reformami, ki se spodbujajo s Pogodbo o prometni skupnosti. Cilji ukrepanja na področju energije so: povečanje energijske učinkovitosti in trajnostne proizvodnje energije ter diverzifikacija držav dobaviteljic in oskrbovalnih poti.
- (o) Izboljšanje okolja zasebnega sektorja in konkurenčnosti podjetij, zlasti MSP, vključno s pametno specializacijo, kot ključnih spodbujevalcev rasti, ustvarjanja delovnih mest in kohezije. Prednost imajo trajnostni projekti, ki izboljšujejo poslovno okolje.
- (p) Izboljšanje dostopa do digitalnih tehnologij in storitev ter krepitev raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij z naložbami v digitalno povezanost, digitalno zaupanje in varnost, digitalna znanja in spretnosti ter podjetništvo, krepitev zmogljivosti na področju raziskovalnih in inovacijskih sistemov ter mobilnost, raziskovalno infrastrukturo in ugodno okolje, pa tudi s spodbujanjem mreženja in sodelovanja.
- (q) Prizadevanja za zanesljivo in varno preskrbo s hrano in vodo ter ohranjanje raznovrstnih in uspešno delujočih kmetijskih sistemov v dinamičnih podeželskih skupnostih in na podeželju.

- (r) Varstvo okolja in izboljšanje kakovosti okolja, obravnavanje degradacije okolja in zaustavitev izgube biotske raznovrstnosti, spodbujanje ohranjanja in trajnostnega upravljanja kopenskih in morskih ekosistemov ter obnovljivih naravnih virov, vlaganje v kakovost zraka, gospodarjenje z vodo in ravnanje z odpadki ter trajnostno ravnanje s kemikalijami, spodbujanje učinkovite rabe virov, trajnostne potrošnje in proizvodnje ter podpiranje prehoda na zeleno in krožno gospodarstvo, prispevanje k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov, povečanje odpornosti na podnebne spremembe ter spodbujanje upravljanja podnebnih ukrepov in obveščanje o njih ter spodbujanje energijske učinkovitosti. IPA III spodbuja politike, ki podpirajo prehod na nizkoogljično gospodarstvo, ki je gospodarno z viri, varno in trajnostno, ter krepijo prožnost ob naravnih nesrečah, pa tudi preprečevanje nesreč, pripravljenost in odzivanje nanje.
 - (s) Sodelovanje z upravičenkami s seznama iz Priloge I pri miroljubni uporabi jedrske energije na področju zdravja, kmetijstva in varnosti hrane, ob polnem spoštovanju najvišjih mednarodnih standardov; pa tudi podpiranje ukrepov, s katerimi se obravnavajo posledice za lokalne prebivalce, izpostavljene radiološkim nesrečam, in katerih cilj je izboljšanje življenjskih razmer teh prebivalcev; in spodbujanje upravljanja znanja, usposabljanja in izobraževanja na jedrskem področju. Navedene dejavnosti so po potrebi skladne z dejavnostmi iz evropskega instrumenta za jedrsko varnost in Uredbo (EU) 2021/947.
 - (t) Povečanje sposobnosti agroživilskega in ribiškega sektorja za obvladovanje pritiska konkurence in tržnih sil ter za postopno uskladitev s pravili in standardi Unije, in sicer ob uresničevanju gospodarskih, socialnih in okoljskih ciljev pri uravnoteženem teritorialnem razvoju podeželskih območij.
-

PRILOGA III

TEMATSKÉ PREDNOSTNÉ NALOGE PRI ZAGOTAVLJANJU POMOČI ZA ČEZMEJNO SODELOVANJE MED UPRAVIČENKAMI S SEZNAMA IZ PRILOGE I

Z namenom spodbujanja dobrih sosedskih odnosov, pospešitve povezovanja Unije in spodbujanja družbeno-gospodarskega razvoja je lahko pomoč za čezmejno sodelovanje po potrebi namenjena naslednjim tematskim prednostnim nalogam:

- (a) spodbujanju čezmejnega zaposlovanja, mobilnosti delovne sile ter socialne in kulturne vključenosti, med drugim s: povezovanjem čezmejnih trgov dela, vključno s čezmejno mobilnostjo; skupnimi lokalnimi pobudami za zaposlovanje; storitvami obveščanja in svetovanja ter skupnim usposabljanjem; enakostjo spolov; enakimi možnostmi; vključevanjem priseljenskih skupnosti in ranljivih skupin; naložbami v javne zavode za zaposlovanje ter podpiranjem naložb v javno zdravje in socialne storitve;
- (b) varstvu okolja ter spodbujanju prilagajanja podnebnim spremembam in njihove blažitve, preprečevanju in obvladovanju tveganja, med drugim s: skupnimi ukrepi za varovanje okolja; spodbujanjem trajnostne rabe naravnih virov, usklajenega pomorskega prostorskega načrtovanja, učinkovite rabe virov in krožnega gospodarstva, rabe obnovljivih virov energije ter prehoda na varno in trajnostno nizkoogljično zeleno gospodarstvo; izboljšanjem kakovosti zraka in vode, med drugim z izboljšanjem usklajenosti z evropskimi okoljskimi standardi, ter gospodarjenja z vodo in ravnanja z odpadki; spodbujanjem naložb za obvladovanje specifičnih tveganj; zagotavljanjem prožnosti ob naravnih nesrečah in preprečevanjem nesreč ter pripravljenostjo in odzivanjem nanje; in spodbujanjem in krepitvijo mednarodnega usklajevanja glede čezmejnih rek;
- (c) spodbujanju trajnostnega prometa in izboljšanju javnih infrastruktur, med drugim z zmanjšanjem izoliranosti po zaslugi boljšega dostopa do prometnih in digitalnih omrežij in storitev, ter vlaganju v čezmejne sisteme in objekte za ravnanje z vodami, odpadki in energijo;
- (d) spodbujanju digitalnega gospodarstva in družbe, med drugim s širjenjem digitalne povezanosti ter razvojem storitev e-uprave, digitalnega zaupanja in varnosti, digitalnih spretnosti in znanj ter podjetništva;
- (e) spodbujanju turizma, zlasti trajnostnega turizma, ter ohranjanju in spodbujanju kulturne in naravne dediščine;
- (f) vlaganju v mlade, šport, izobraževanje ter znanje in spretnosti, med drugim z razvojem in izvajanjem skupnih programov na področju izobraževanja, poklicnega in drugega usposabljanja ter infrastrukture za podporo skupnim mladinskim dejavnostim;
- (g) spodbujanju lokalnega in regionalnega upravljanja ter krepitvi načrtovalnih in upravnih zmogljivosti lokalnih in regionalnih organov;
- (h) spodbujanju čezmejnih pobud, ki prispevajo k spravi in tranzicijski pravičnosti (kot je RECOM);
- (i) krepitvi konkurenčnosti, poslovnega okolja ter razvoja MSP, trgovine in naložb, med drugim s spodbujanjem in podpiranjem podjetništva, zlasti kar zadeva MSP, ter z razvojem lokalnih čezmejnih trgov in internacionalizacijo, kar naj bi prispevalo tudi k skupnemu regionalnemu trgu;
- (j) krepitvi raziskav, tehnološkega razvoja, inovacij ter digitalnih tehnologij, med drugim s spodbujanjem mobilnosti in s skupno rabo človeških virov in objektov za raziskave in tehnološki razvoj.

PRILOGA IV

SEZNAM KLJUČNIH KAZALNIKOV USPEŠNOSTI

Naslednji seznam ključnih kazalnikov uspešnosti se uporablja kot pomoč pri merjenju napredka in, kadar je to ustrezno, pripravljenosti upravičenk s seznama iz Priloge I ter prispevka Unije k doseganju specifičnih ciljev IPA III:

1. Sestavljeni kazalnik ⁽¹⁾ političnih meril (vir: Evropska komisija).
2. Odnos do EU: odstotek prebivalstva s pozitivnim splošnim odnosom do EU (vir: Evropska komisija/delegacije EU).
3. Sestavljeni kazalnik usklajevanja s pravnim redom Unije (vir: Evropska komisija).
4. Sestavljeni kazalnik ekonomskih meril (vir: Evropska komisija).
5. Odhodki za socialno zaščito, izraženi v % BDP (vir: Eurostat) in stopnja zaposlenosti oseb med 20 in 64 letom starosti ter spremembe Ginijevega koeficienta upravičenke skozi čas (vir: Eurostat).
6. Digitalna znanja in spretnosti (vir: Eurostat).
7. Enostavnost poslovanja (vir: Svetovna banka).
8. Energijska intenzivnost, merjena v smislu primarne energije in BDP (vir: Eurostat). Delež energije iz obnovljivih virov v bruto končni porabi energije, v odstotkih (vir: Eurostat).
9. Preprečitev nastanka emisij toplogrednih plinov (ton ekvivalenta CO₂) ob podpori IPA III (vir: Evropska komisija). Koncentracije PM 10 v primerjavi z dnevno mejno vrednostjo EU (50 µg/m³) (vir: Evropska agencija za okolje).
10. Območje morskih, kopenskih in sladkovodnih ekosistemov, ki so (a) zavarovani, (b) se trajnostno upravljajo s podporo IPA III.
11. Dobri sosedski odnosi, kot je število vzpostavljenih, formaliziranih in izvedenih čezmejnih partnerstev, odstotek trgovine znotraj regije glede na BDP (vir: nacionalni statistični podatki, Svet za regionalno sodelovanje), število oseb ki prečkajo mejo/dan, število vozil za prevoz blaga, ki prečkajo mejo vsak dan ⁽²⁾ (vir: prometni observatorij).

Kazalniki bodo razčlenjeni po spolu in starosti, kadar je to ustrezno in izvedljivo ter so za to na voljo podatki.

⁽¹⁾ Kazalnik vključuje 5 elementov:

- delovanje sodstva,
- boj proti korupciji,
- boj proti organiziranemu kriminalu,
- svobodo izražanja (ki je element temeljnih pravic),
- reformo javne uprave.

⁽²⁾ Podatki o slednjih bodo na voljo šele od leta 2023.